

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

DÅVILDT i Danmark

Dåvildt i Danmark

Dådyr fandtes almindeligt i Danmark i sidste mellemistid, hvorefter isen trængte bestanden ned til refugier i det nordvestlige Lilleasien og muligvis Balkan. Efter sidste istid har dådyr ikke foretaget en naturlig genindvandring til den aktuelle udbredelse i Europa; men arten er i løbet af de sidste par tusind år blevet udsat mange forskellige steder, hvilket blandt andre romerne, vikingerne og forskellige kongehuse har medvirket til.

I Danmark blev der udsat dådyr i 1100-1200 tallet, bl.a. på mange øer som kongeligt jagtvildt. I dag findes dådyr flere steder i hegnede dyrehaver, i et stort antal hjortefarme samt fritlevende i det meste af landet, bortset fra større områder i Vestjylland. Bestandstætheden i lokale bestande er størst i de sydlige og østlige dele af landet, mens den generelt er mindre i Jylland.

Genetikken hos dådyr i Europa repræsenterer formentlig resultaterne af århundreders menneskelig indgriben. Det er således et gennemgående træk, at tre farvevarianter (lysebrun, mørkebrun og næsten sort) dukker op i alle bestande, og at de tre farvevarianter blander sig indbyrdes.

Desuden findes nogle få steder i Europa

hvide dådyr, der ikke er albinoer, men en fjerde farvevariant.

I 1980'erne blev der oprettet et stort antal dådyrfarme i Danmark, og det blev således i 1986 vurderet, at der var ca. 13.000 dådyr i disse farme. Siden er antallet af dådyrfarme blevet kraftigt reduceret. Efterårsbestanden af vildtlevende dådyr anslås i 2011 at være på 16.500 dyr. Bestandene har flere steder en ulige køns- og aldersfordeling, hvilket skyldes et stort jagttryk på hjortene.

Dådyret er en mere udpræget græsæder, end kron- og rådyr, der indtager blandet plantemateriale, mens rådyr er mere kræsente, og foretrækker at nippe til plante- og trævækster med et højt og let fordøjeligt næringsindhold. Dådyret stiller relativt store krav til næringsindhold af foderet, især i vintermånederne.

Dådyr er en mere varmeelskende art end kron- og rådyr. Dådyret foretrækker således mere beskyttede levesteder. De forventede klimaændringer vurderes at være til gunst for dådyrbestanden i Danmark.

Åbent land med mindre skove tiltaler dådyr,

der specielt ynder løv- og blandskov, og gerne veksler mellem skov og det åbne land.

Landets optimale dådyrbiotoper findes formentlig i Øst- og Syddanmark, hvorimod krondyrs optimale biotoper muligvis er i Midt- og Vestjylland. Biotopmæssige overgangszoner mellem de to hjortearter, findes således flere steder i Jylland, men der er ingen tvivl om, at dådyr vil kunne trives fint overalt i Danmark, måske med undtagelse af de yderste klitlandskaber i Vestjylland.

Dådyr bliver hyppigere trafikofre end kron-
dyr, hvilket måske hænger sammen med, at dådyr lettere går i panik, og at rudler af dådyr i faresituationer i højere grad end kron-
dyr kan splittes op i mindre grupper, der tilsyneladende styrter af sted uden overblik.

Dådyr lever i mindre nærområder, og opfattes ofte som mere tillidsfulde i forhold til mennesker end kron-
dyr. Når dådyr udsættes for fare, løber de normalt heller ikke så langt væk fra faren. Denne tilsyneladende tillidsfuldhed gør også, at dådyr har et stort publikumspotentiale, som der altid har været stor bevidsthed om i dyrehaver og

parker i ind- og udland.

Som vegetationsplejer har dådyr vist sig at være effektiv. Hertil kommer de oplevelser for publikum, som de græssende rudler af dådyr bidrager med i de ofte parkagtige landskaber. Sådanne naturoplevelser tiltaler et bredt spektrum af naturelskere og -brugere.

Vidste du, at....

Dådyr er en mere varmeelskende art end kron- og rådyr. Dådyret foretrækker således mere beskyttede levesteder. De forventede klimaændringer vurderes at være til gunst for dådyr-
bestanden i Danmark.

De Etiske Regler for Dåvildtjagt

De Etiske Regler for Dåvildtjagt er et supplement til de generelle jagtetiske regler

I de efterfølgende syv punkter er beskrevet den udvikling indenfor dåvildtjagt, der ønskes af Vildtforvaltningsrådet, samt nogle gode tommelfingerregler til, hvordan det kan nås.

De Etiske Regler for Dåvildtjagt skal bidrage til at jagten udøves sikkerhedsmæssigt og biologisk forsvarligt. Det vil medvirke til at fastholde en bred accept af jagt på dåvildt i offentligheden, hvilket er grundlaget for, at jægerne fortsat kan udøve dåvildtjagt uden detaljerede restriktioner.

Det er den enkelte jægers ansvar at værne om dåvildtet og dåvildtjagten ved at leve op til de følgende 7 etiske hovedregler.

1. Afskydningspolitik

Afskydningen tilrettelægges, så bestanden har en naturlig køns- og aldersfordeling

I nogle områder skydes der mange hjorte og få dåer og kalve. Afskydningen bør foretages, så den fordeler sig ligeligt mellem hundyr og handyr, og med størst afskydning af helt unge dyr.

2. Nabohensyn

Vis nabohensyn

Jagtetik drejer sig også om, at afskydningen står i et rimeligt forhold til jagtarealets størrelse. Jagtetisk er der desuden forskel på, om dåvildt skydes i deres sædvanlige opholdsområder, eller når de er tilfældigt forekommende under deres vandringer. Derfor er det vanskeligt at sætte et præcist mål for, hvornår et område er stort nok til, at en dåvildtjagt kan anses for værende jagtetisk forsvarlig.

Det er godt naboskab at tilsigte, at det vildt, der skydes til også falder på ens eget område og ikke ovre hos naboen. Dåvildt falder sjældent på skudstedet, og et stykke dåvildt kan udmærket gå 100 meter med en perfekt dræbende kugle. Dette betyder i sig selv, at det kan være nabomæssigt problematisk at skyde dåvildt på helt små terræner eller tæt på naboskel.

På arealer mindre end 25 hektar er det godt

naboskab at skyde højst 1 stykke dåvildt pr. sæson.

På meget små eller smalle arealer anbefales det at indgå naboaftaler, så jagten udøves i et fællesskab eller i det mindste i en fælles forståelse, der respekterer en bæredygtig afskydning i forhold til det samlede areal.

3. Bæredygtig jagt

Jagtudnyttelsen bør være bæredygtig

Bæredygtighed er et elastisk begreb, når der er tale om en vildtart, som færdes over store områder, og som ofte har forskellige foretrukne områder på de forskellige tider af året. De forskellige områder har en forskellig bæreevne. Derfor er det kun muligt at angive et skøn for, hvad der med rimelighed kan anses for en bæredygtig udnyttelse af en bestand. I de fleste områder vil en afskydning på højst 1 stykke dåvildt pr. 25-50 hektar pr. sæson kunne betegnes som værende bæredygtig. På større ejendomme vil afskydningen normalt ligge på et lavere niveau.

En bæredygtig jagtudnyttelse kan ikke måles ved at holde den samlede afskydning i Danmark op imod bestandsudviklingen. Bæredygtigheden skal i stedet vurderes indenfor de enkelte områder, hvor dåvildtet findes. Dåvildtets kerneområder rummer de af dåvildtet krævede 3 elementer: ro, dækning og føde. I disse områder kan der skydes flere dyr pr. arealenhed end i yderområderne, hvor bestanden er tyndere, og hvor afskydningen skal være mindre for at give dyrene mulighed for at etablere faste bestande.

4. Skydning

- Vær særdeles opmærksom på, hvilket dyr du skyder på
- Dåvildt bør kun skydes i sideskud
- Vælg så vidt muligt at skyde på dyr, der er i ro
- Afgiv ikke chancebetonede skud
- Træn på skive og bevægeligt mål

Dåvildtjagt giver let forøget puls hos jægeren, og der kan være et behov for at tage hurtige beslutninger. Når dyrene optræder i rudler, kræver det større overblik. Hold hovedet så koldt som muligt og registrer, hvad der sker. På denne måde vil de fleste jagtsituationer få et godt forløb. Dådyr er store dyr, og er derfor lette at ramme. Der er dog stadig en risiko for anskydninger. De fleste har ikke problemer med at ramme et fast lille mål på 100 meters afstand på en skydebane, men jagtskydning kan være anderledes og skydning til bevægeligt mål er meget anderledes. Træn og kend din egen begrænsning. Selv træning med luftbøsse

til bevægelige kunstige mål er en god jagtskydningstræning. Tørtræning med åbne øjne og sving i riflen giver også en forbedret jagtskydning.

Brug skydestige eller skydetårn, hvis der er mulighed for det.

5. Anskydninger

- Vær meget opmærksom på skudtegn
- Lad være med at skyde til friske dyr, hvis du allerede har skudt til et dyr, der ikke ligger synligt og forendt
- Brug altid hunde fra Schweissregistret

Anskydninger vil vi beklageligvis aldrig blive fri for; men den enkelte dåvildtjæger bør gøre sit til, at antallet af anskydninger bliver så lavt som overhovedet mulig. Det skylder jægerne hinanden og dåvildtet.

Selv erfarne dåvildtjægere kan have meget svært ved sikkert at afgøre, om et skud ramte dyret eller var helt forbi. Mængden af schweiss kan tilsvarende være forsvindende lille, selv ved gode og dræbende skud. Dyrene er stærke og kan gå meget langt med en god kugle.

Brug Schweisshunde til eftersøgning af påkørt eller anskudt vildt

”De Ethiske Regler for Dåvildtjagt skal bidrage til at jagten udøves sikkerhedsmæssigt og biologisk forsvarligt. Det vil medvirke til at fastholde en bred accept af jagt på dåvildt i offentligheden, hvilket er grundlaget for, at jægerne fortsat kan udøve dåvildtjagt uden detaljerede restriktioner.”

Er der den mindste tvivl om, hvorvidt et dyr er ramt eller ej, så lad være med at starte en eftersøgning. Afmærk i stedet skudsted og det sted, hvor dyret sidst blev set, og tilkald en hundefører fra Schweissregistret med erfaring i eftersøgning af stort hjortevildt.

Eftersøgning af anskudt dåvildt kan være en meget svær opgave. Hjælp derfor hundeføreren med gode og præcise observationer og afmærkninger i terrænet, og lad være med at skyde til flere dyr i det samme område.

6. Jagtudøvelse

- Tryk- og drivjagter i oktober/november kræver hensyn og omtanke
- Skyd ikke diegivende dåer før sidst på jagtsæsonen
- Der skal forløbe mindst 3 uger mellem afholdelse af tryk- og drivjagter
- Afhold højst 3- 4 fællesjagter pr. sæson på det samme revir
- Til drivjagt bør der kun benyttes hunde, der ikke driver hårdere end nødvendigt, og samtidig er under fuld kontrol

Forstyrrelser i brunsttiden bør holdes på et

minimum, og større arrangementer i denne periode er forstyrrende for det sociale mønster i forbindelse med brunsten.

Sørg så vidt muligt for at friholde nogle områder, når der afholdes tryk- og drivjagter. Pürschjagt er mere skånsom, men hvis flere pürscher samtidig over et helt jagtterræn, så kan det virke som en drivjagt.

De fleste kalve dier stadig i november, og hvis dåen skydes bliver kalvens betingelser gennem vinteren forringet. Skyd derfor smaldåer først, selv om det kræver god tid og nogen erfaring at skelne mellem smaldåer og dåer.

Dåvildt fordrer fred og ro. I etableringsfasen i nye områder er netop fred og ro en af nøglefaktorerne.

Udvælgelsen af de hunde, der deltager i en drivjagt er meget vigtig. Det er for unuananceret alene at udvælge efter hunderace, da det er den enkelte hunds unikke evner og dressur, der er det afgørende. Vælg kun hunde, der hele tiden er under førerens fulde kontrol. Hunden må ikke drive længere og hårdere end hensynet til skytterne nødvendiggør.

Det bør være en selvfølge, at hver enkelt hund udviser den nødvendige respekt for det nedlagte vildt. Alene ud fra vildtets efterfølgende brugsværdi som menneskeføde, er det kritisabelt at de benyttede hunde rører det nedlagte vildt.

7. Lokal dialog

[Planlæg dåvildtafskydningen i dit lokalområde sammen med dine naboer](#)

Flere steder i landet praktiserer større eller mindre grupper af lodsejere og jægere et samarbejde om dåvildtet. Et sådant samarbejde kan være mere eller mindre formelt, men under alle omstændigheder bidrager de til en fælles ansvarsfølelse for bestandene. Det gælder også, når dåvildtet anretter uacceptabelt store skader i jordbruget.

Bidrag selv til denne dialog og det deraf følgende samarbejde.

De Regionale Hjortevildtgrupper

Hver af de regionale grupper består af 6 personer, som repræsenterer følgende foreninger, organisationer m.v.:

- 1 repræsentant for Danmarks Jægerforbund, der er formand for arbejdsgruppen.
- 1 repræsentant for Dansk Landbrug.
- 1 repræsentant for Dansk Skovforening.
- 1 repræsentant, der i fællesskab udpeges af Dansk Landbrug og Dansk Skovforening.
- 2 repræsentanter med biologisk og jagtmæssig indsigt, som repræsenterer de grønne foreninger i Vildtforvaltningsrådet, heraf mindst 1 person fra Danmarks Naturfredningsforening.

Danmark er inddelt i et antal regioner. For hver region er nedsat en hjortevildtgruppe, der arbejder med kron- og dåvildtforvaltning.

Formålet er at sikre en bæredygtig forvaltning af hjortevildt i Danmark herunder:

- At sikre, at hjortevildt får udbredelse i nye danske lokalområder.
- At sikre en bæredygtig og demokratisk jagt, herunder:
  - stedvist at mindske afskydning af unge hjorte,
  - stedvist at lempe jagttryk og afskydning på forholdsvist små terræner,
  - at styrke jagtetikken,
- At sikre vildtafværgning og regulering ved omfattende vildtskader på afgrøder.
- At sikre befolkningen rimelige muligheder for at opleve hjortevildt i naturen.

Grupperne har hver især følgende hovedopgaver:

- At udbrede kendskabet til De Etiske Regler for dåvildtjagt.
- At gå i dialog og agere, hvis der konstateres brud på De Etiske Regler for dåvildtjagt.
- At medvirke til at skabe et overblik over både kronvildets og dåvildets bestandsudvikling og sammensætning.
- At medvirke til at skabe overblik over afskydningen.
- At medvirke til at skabe overblik over de skader som kronvildt og dåvildt forvolder i jordbruget.

Til understøttelse af det overordnede formål har De Regionale Hjortevildtgrupper bl.a. mulighed for at foreslå ændringer af de lokale jagttider.

Naturstyrelsens lokale enheder varetager sekretariatsfunktionen for de regionale hjortevildtgrupper, der derfor kan kontaktes igennem Naturstyrelsen. Det er også muligt at finde de lokale hjortevildtgrupper via kort på Naturstyrelsens hjemmeside på www.naturstyrelsen.dk/Naturoplevelser/Jagt/Vildtraad/Hjortevildtforvaltning/Lokal/12.htm

Forebyggelse af skader på land og skovbrugsarealer

Afhængig af bestandstætheden anretter dåvildtet skader på såvel land- som skovbrugsarealer. Landbrugsafgrøder spises og nedtrampes. I modsætning til kronvildtet skræller dåvildt gerne løvtræer.

Ønsker en landmand ikke dåvildt på sine marker, kan han skræmme dyrene væk, og Naturstyrelsen giver meget gerne råd og vejledning i, hvordan det kan lade sig gøre.

Er den lokale dåvildtbestand imidlertid stor, så er problemet med at jage dyrene bort, at det blot er en anden, der må lægge areal til. Derfor er en god og åben lokal dialog om afskydning en væsentlig forudsætning for, at der ikke er landmænd, der tvinges til at leve med store skader på deres afgrøder.

Er lokal dialog om bestandsstørrelse m.v. ikke mulig, er det en opgave for De Regionale Hjortevildtgrupper at forsøge at udvirke lokale løsninger på problemerne. Dette kan kun ske i et åbent og positivt samarbejde, hvor dialog er nøglebegrebet.

Kontakt derfor din hjortevildtgruppe, hvis der lokalt er alvorlige samarbejdsproblemer.

Har afværgeforanstaltninger været forsøgt, og det alligevel viser sig, at den bedste løsning for landmanden er, at der skal skydes et antal dyr udenfor den normale jagttid, kan Naturstyrelsen kontaktes, for en nærmere drøftelse af mulighederne herfor.

Kontakt Naturstyrelsen

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf. 72 54 30 00
nst@nst.dk
www.nst.dk

Fodring af dåvildt

Det er forbudt at udfodre dåvildt med jagt for øje, ligesom der ikke må skydes dåvildt i

umiddelbar nærhed af en foderplads.

Fodring af dåvildt kan være et rigtig godt værktøj til at nedsætte afgrødeskader hos en nabo. Omvendt kan fodring af dåvildt dog også have en negativ effekt på feks. nabobevoksninger, naboafgrøder, dyrenes naturlige adfærd samt dyrenes naturlige sundhedstilstand.

Der er mange overvejelser, der skal tages i betragtning før en eventuel beslutning om at fodre dåvildt. Helt centralt står det hensigtsmæssige i at drøfte den påtænkte

fodring med naboer til terrænet.

Hensynet til terrænet og vegetationens udseende spiller også en rolle, da intensiv fodring ikke altid er noget kønt syn. Endelig er det helt afgørende, at der af hensyn til dyrene, fodres jævnt igennem hele sæsonen, og ikke brat stopper når feks. når jagtsæsonen slutter.

Dåvildtet er under normale forhold ikke mere udsat for sygdomme end landets øvrige hjortearter.

Bestandsspredning og udsætning

I dag er der stadig her i landet ønsker om udsætninger af dåvildt. For hver enkelt udsætning skal der ligge en konkret til-ladelse fra Naturstyrelsen, da udsætning af vildt ifølge en særlig bekendtgørelse ikke er generelt tilladt. Vildtforvaltningsrådet har anbefalet Naturstyrelsen, at der gives til-ladelse til udsætning af dåvildt, såfremt Den Regionale Hjortevildtgruppe enstemmigt siger god for ansøgningen. Rådet vurderer,

at dåvildtet på grund af sin lange forhistorie her i landet, er naturligt hjemmehørende i Danmark.

Der er i dag streng kontrol af handel med hjortevildt, for blandt andet at forebygge spredning af kvægtuberkulose til det frie hjortevildt.

Vidste du, at....

Dådyr vandrer; men ikke over så store afstande som kron dyr, og artens spredningsformåen er relativt begrænset. Dette er også årsagen til, at artens tilstedeværelse i Europa ikke alene er et resultat af en naturlig proces; men derimod er stærkt påvirket af menneskelig indgriben i form af udsætninger på egnede lokaliteter.

Dåvildtjagt

Tilrettelægning af jagt på dåvildt indbefatter overvejelser om afholdelse af jagt i brunsttiden, samt viden om eftersøgning af anskudt vildt, lokale jagttider og regler for opsætning af skydetårne

Brunst og bæredygtig jagt

Dådyrs brunst finder primært sted i slutningen af oktober, hvilket ikke er optimalt i forhold til den danske vinter. Kalvene sættes 233 dage efter beslåningen. En effektiv og velfungerende brunst er derfor af stor betydning for bestanden, da tidligt satte kalve, giver sundere og stærkere dyr. Ombrunst hos dåerne forsinker kalvesætningen med 24 - 26 dage pr. gang, der omløbes. Manglende brunstintensitet i dåvildtfarme giver eksempelvis kalvesætning i oktober / november.

I modsætning til krondyr har dåhjortene ikke noget harem. Hjortene trækker dåerne til de faste brunstpladser gennem en overbevisende brunstadfærd. De faste brunstarenaer er helt centrale for dådyrenes formering. For at gøre brunstpladserne attraktive for dåerne, skal der være uforstyrrede faste pladser samt et antal ældre hjorte. Det vil sige hjorte, der er mindst 4 - 5 år gamle.

I modsætning til dåerne er hjorterudlerne ret mobile i sommerperioden. Med den fornødne ro vil hjortene gennem denne mobilitet medvirke til, at der dannes nye

brunstpladser, hvorved nye lokaliteter koloniseres.

Regler for eftersøgning af anskudte dyr

Konstateres der tegn på anskydning af dåvildt, skal dyret eftersøges med en hund fra Schweissregistret, senest 6 dagtimer efter anskydningen. Det er således ikke tilstrækkeligt at have forsøgt sig med en dygtig hund, der ikke er optaget i det officielle Schweissregister.

Lokale jagttider

Lokalt findes der flere særfredninger af dåvildt. For ikke at komme galt af sted, anbefales du at sætte dig godt ind i de lokale jagttider, inden du går på dåvildtjagt.

Skydetårne og -stiger

Reglerne for opsætning af skydetårne og -stiger er komplicerede, så det anbefales, at kontakte Naturstyrelsen, inden opsætning påbegyndes. Der skal være mindst 130 meter til din nabo, og tårnet eller stigen må ikke virke skæmmende i landskabet. Det sidste betyder i praksis, at tårnet eller stigen skal være godt gemt i bevoksning og

maksimalt må være 5 meter høj. Skydetårne skal være uden overdækning.

Tårne, der ikke benyttes til jagt, skal konkret være godkendt af kommunen.

I modsætning til skydestiger, der diskret kan placeres f.eks. i et læbælte, så skal skydetårne altid være placeret i tilknytning til en bevoksning på mindst 0,5 hektar.

Læs mere om jagt på:
www.nst.dk

Vil du vide mere?

Få mere information om dåvildt og jagt mv. på følgende hjemmesider:

NATURSTYRELSEN: www.naturstyrelsen.dk

ÅRHUS UNIVERSITET, KALØ: www.dce.au.dk

DANMARKS JÆGERFORBUND: www.jaegerforbundet.dk

SCHWEISSREGISTRET: www.schweiss.dk

Jacob Preil Andersen har udarbejdet en specialerapport (august 2005) i biologi ved Syddansk Universitet: "Aktuel udbredelse og jagtlig udnyttelse af dåvildt Dama dama samt spredning på den frie vildtbane gennem de seneste 25 år".

Denne pjece er udarbejdet af Naturstyrelsen og Vildtforvaltningsrådet

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk